

**ΚΕΝΤΡΟ ΡΩΣΙΑΣ, ΕΥΡΑΣΙΑΣ και ΝΟΤΙΟ-ΑΝΑΤΟΛΙΚΗΣ
ΕΥΡΩΠΗΣ**

ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ Φεβρουαρίου 2010

Ομάδα Δημοκρατίας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

**ΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΟΜΑΔΑΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ
& ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ**

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Κροατικές εκλογές: σύμφωνες με τα διεθνή πρότυπα για τον ΟΑΣΕ (Κόκαλη Χριστίνα)	3
Ελευθερία έκφρασης στην Τουρκία (Νίνης Χρήστος)	5
Προεδρικές εκλογές στη Ρουμανία (Κοράλλης Δημοσθένης)	8
Περιορισμός ατομικών ελευθεριών το 2009 σύμφωνα με την έκθεση της ΜΚΟ FREEDOM HOUSE. (Παπαδημητροπούλου Γεωργία)	13
Ματιές στην Επικαιρότητα (Μυλωθρίδου Ευτυχία- Παπασουλιώτη Ευαγγελία)	17
 <i>Επιστημονική εποπτεία και επιμέλεια: Dr Κωνσταντίνος Φίλης</i>	

Copyright © Κέντρο Έρευνας Ρωσίας, Ευρασίας και Νοτιοανατολικής Ευρώπης

2009

Κροατικές εκλογές: σύμφωνες με τα διεθνή πρότυπα για τον ΟΑΣΕ

Με πολλές ανατροπές και αυξημένο το ενδιαφέρον της εγχώριας αλλά και της διεθνούς κοινής γνώμης διεξήχθησαν οι φετινές εκλογές για την ανάδειξη προέδρου στην Κροατία. Η τελική διαμάχη μεταξύ των δύο υποψηφίων υπήρξε ιδιαίτερα σφοδρή για μια προεκλογική περίοδο που, μέχρι τότε, εξελισσόταν ήρεμα και χωρίς πολλές εντάσεις.

Για να είναι δυνατόν να εκτιμηθούν οι κύριοι σταθμοί και οι εξελίξεις των εκλογών, θα πρέπει πρώτα να γίνει μια γενική περιγραφή του πολιτικού και θεσμικού σκηνικού καθώς και των κυρίων πρωταγωνιστών. Στον πρώτο γύρο της αναμέτρησης, που είχε οριστεί για τις 27 Δεκεμβρίου, μια σειρά παραγόντων οδήγησε στην ύπαρξη πληθώρας υποψηφίων, με αποτέλεσμα τον κατακερματισμό των ψήφων και την αποτυχία κάποιου εκ των διεκδικητών να αποσπάσει την πλειοψηφία. Συγκεκριμένα, ένα ιδιαίτερα ενδιαφέρον στοιχείο της διαδικασίας ανάδειξης προεδρικών υποψηφίων είναι το κριτήριο του ελάχιστου των 10.000 υπογραφών ψηφοφόρων που πρέπει να συγκεντρώσει ο κάθε υποψήφιος. Πρόκειται για ένα είδος «άμεσης ανάδειξης» των υποψηφίων από τον ίδιο το λαό αλλά αποτελεί και μεγάλη διευκόλυνση για τον υποψήφιο, που καλείται να συγκεντρώσει μόλις 10.000 υπογραφές σε μια χώρα 4.000.000 ψηφοφόρων. Άλλος παράγοντας που οδήγησε στη συσσώρευση ψηφοφόρων ήταν η αδυναμία του πολύ δημοφιλούς προέδρου Stjepan Mesic να επανεκλεγεί, καθώς είχε υπηρετήσει δύο συνεχείς πενταετείς θητείες.

Μετά την αποτυχία ανάδειξης προέδρου την πρώτη Κυριακή, η αναμέτρηση θα έπρεπε αναγκαστικά να παραταθεί για μια ακόμα εβδομάδα, τη φορά αυτή με αντιμέτωπους τους δύο από τους 12 υποψηφίους που συγκέντρωσαν το μεγαλύτερο ποσοστό στον πρώτο γύρο. Επρόκειτο για τους Ivo Josipović και Milan Bandić, με ποσοστό 32.42% και 14.83% αντίστοιχα.

Ολόκληρο το σκηνικό των κροατικών εκλογών ως μια ήπια εξελισσόμενη πορεία προς την προεδρία ανατράπηκε την εβδομάδα πριν τη δεύτερη Κυριακή. Οι δύο υποψήφιοι, των οποίων τα ποσοστά κάθε άλλο παρά δικαιολογούσαν αγωνία για το αποτέλεσμα, ξεκίνησαν έναν άγριο αγώνα δρόμου για την κατάκτηση του προεδρικού αξιώματος. Ως αποτέλεσμα, η αναμενόμενη, λόγω του μικρού αριθμού των υποψηφίων, πώλωση εντάθηκε ακόμη περισσότερο και αύξησε το ποσοστό

συμμετοχής των ψηφοφόρων σε 50,13%, από το 43.96% του πρώτου γύρου, που αποτελεί και το χαμηλότερο ποσοστό μέχρι στιγμής.

Ο Bandić βάσισε την προεκλογική του καμπάνια στο γνωστό πολιτικό του έργο, καθώς διανύει την τέταρτη θητεία του ως δήμαρχος της πρωτεύουσας Ζάγκρεμπ, και μάλιστα θεωρείται από τους πλέον δραστήριους δημάρχους. Από την πλευρά του, ο Ivo Josipović, αδυνατώντας να αντιπαρατάξει αντίστοιχη ενασχόληση με τα κοινά, καθώς ήταν σχεδόν άγνωστος στο εκλογικό σώμα της Κροατίας όταν ανακοίνωσε την υποψηφιότητά του, προέταξε ως κύριο στόχο του τη «*Nova Pravednost*» (*Νέα Δικαιοσύνη*), ενώ παράλληλα απολάμβανε τη στήριξη ενός από τα πλέον ισχυρά κόμματα της Κροατίας, σε αντίθεση με τον ανεξάρτητο, πλέον, αντίπαλό του.

Αν και αναγκασμένος να διατηρεί αμυντική στάση καθ' όλη τη διάρκεια της εβδομάδας πριν τον δεύτερο γύρο, νικητής, τελικά, αναδείχθηκε ο Ivo Josipović και μάλιστα με το σαρωτικό ποσοστό 60.26%, ενώ ο Bandić συγκέντρωσε μόλις 39.74%.

Αναφορικά με τον έλεγχο της δημοκρατικότητας των εκλογών, δράση ανέλαβε ο ΟΑΣΕ, ορίζοντας μια ειδική εκλογική επιτροπή μέσω του τμήματος για τους Δημοκρατικούς Θεσμούς και τα Ανθρώπινα Δικαιώματα (Office for Democratic Institutions and Human Rights - ODIHR). Το πόρισμα της επιτροπής, σύμφωνα με δηλώσεις εκπροσώπων της, ήταν θετικό. Σε γενικά πλαίσια, οι εκλογές θεωρήθηκε ότι διεξήχθησαν σύμφωνα με τα διεθνή πρότυπα. Η επιτροπή επικεντρώθηκε στον έλεγχο την κατάρτισης των εκλογικών καταλόγων, τη συμμετοχή των Κροατών του εξωτερικού, τον τρόπο χρηματοδότησης της προεκλογικής εκστρατείας των υποψηφίων και, τέλος, την κάλυψη της διαδικασίας από τα ΜΜΕ¹.

Θετικό στοιχείο, που συνεκτιμήθηκε για την έκδοση ευνοϊκού πορίσματος, ήταν το γεγονός ότι η επιτροπή του ΟΑΣΕ δέχθηκε πρόσκληση της ίδιας της Κροατίας για να παρίσταται στην εκλογική διαδικασία. Το ODIHR δεν θεωρεί πως οι εκλογές στην εν λόγω χώρα χρήζουν συνολικού και αυστηρού ελέγχου, ωστόσο κρίνει πως κάποιες πτυχές της διαδικασίας θα είναι καλό να επιβλέπονται, όπως παρατήρησε ο επικεφαλής Daan Everts. Για το λόγο αυτό, η εντολή της εκλογικής

---

¹ “OSCE begins limited observation mission for Croatia's presidential election” (http://news.xinhuanet.com/english/2009-12/09/content_12614031.htm)

επιτροπής ήταν περιορισμένη και δεν της δόθηκε η αρμοδιότητα συνολικού ελέγχου των εκλογών².

Προς το παρόν έχουν εκδοθεί οι δύο αρχικές εκθέσεις που αφορούν τους δύο γύρους των κροατικών προεδρικών εκλογών, ενώ η τελική, συγκεντρωτική αναφορά έχει ανακοινωθεί πως θα έχει εκδοθεί το πολύ δύο μήνες μετά την έκδοση του εκλογικού αποτελέσματος.

Τα σχόλια των δύο προκαταρκτικών εκθέσεων είναι αρκούντως θετικά. Συνοψίζοντας, αναφέρθηκαν ως θετικό μέτρο οι πρόσφατες προσπάθειες της διεύθυνσης των εκλογών να βελτιώσει την εξέλιξη της εκλογικής διαδικασίας, ενώ ως τομείς που χρήζουν βελτίωσης αναφέρθηκαν η εναρμόνιση του εκλογικού νομικού πλαισίου, η θεσμική αναβάθμιση της διοίκησης των εκλογών, η ενημέρωση του αρχείου των ψηφοφόρων και η προώθηση της επίγνωσης των ψηφοφόρων ώστε να είναι η προτίμησή τους πιο συνειδητοποιημένη³.

Ελευθερία έκφρασης στην Τουρκία

Ο σεβασμός των ανθρωπίνων δικαιωμάτων θεωρείται δεδομένος για μια χώρα με βλέψεις ένταξης στην Ευρωπαϊκή Ένωση και απαιτήσεις αντιμετώπισής της ως κοινωνίας πλήρως δημοκρατικής που σέβεται τις ελευθερίες και τα δικαιώματα των πολιτών της. Παρ' όλα αυτά, για την Τουρκία τα θέματα αυτά αποτελούν μια συνεχή πρόκληση. Η χώρα απασχολεί διαρκώς τη διεθνή κοινή γνώμη με την αυταρχική στάση της απέναντι στα ζητήματα αυτά αλλά και τα διεθνή δικαστήρια. Πιο πρόσφατο παράδειγμα αποτελεί η καταδίκη της από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου για παραβίαση της ελευθερίας έκφρασης σε υπηκόους της.

Στην υπόθεση ÖZER εναντίον Τουρκίας το Δικαστήριο διαπίστωσε παραβίαση του άρθρου 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Ο ενάγων την Τουρκία στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο είναι Τούρκος υπήκοος, ο οποίος ζει και εργάζεται στη Κωνσταντινούπολη. Είναι ιδιοκτήτης και διευθυντής μιας

---

² Ibid (http://news.xinhuanet.com/english/2009-12/09/content_12614031.htm)

³ “Statement of preliminary findings and conclusions for the first round of the presidential election in Croatia, 10 January 2010”

“Statement of preliminary findings and conclusions for the second round of the presidential election in Croatia, 10 January 2010” (<http://www.osce.org>)

μηνιαίας εφημερίδας καθώς και ενός εκδοτικού οίκου. Τον Δεκέμβριο του 2000 πραγματοποιήθηκε στις φυλακές της Τουρκίας μια επιχείρηση από τις αστυνομικές αρχές κατά την τέλεση της οποίας σκοτώθηκαν δυο μέλη των δυνάμεων ασφαλείας και τριάντα κρατούμενοι. Ο προσφεύγων στο Ευρωπαϊκό Δικαστήριο δημοσίευσε στην εφημερίδα του φωτογραφίες βάνουσα κακοποιημένων κρατουμένων και δυο άρθρα με τους εξής τίτλους: «Η χώρα της επιχείρησης» και «Η επίθεση του κράτους ενάντια στις φυλακές». Ειδικότερα, η σελίδα, η οποία περιείχε τις φωτογραφίες των κακοποιημένων κρατουμένων, τιτλοφορείτο ως εξής: «Η κωδική ονομασία της σφαγής: κατανομή».

Το τουρκικό κράτος κινήθηκε εναντίον του, βασιζόμενο στο άρθρο 159 του τουρκικού ποινικού κώδικα⁴. Το άρθρο αυτό αναφέρει πως όποιος δημόσια προσβάλλει ή κακολογεί το Έθνος, τη Δημοκρατία, την Μεγάλη Εθνοσυνέλευση, τη νομική προσωπικότητα των δημοσίων υπηρεσιών του στρατού και της άμυνας της χώρας ή την κρατική ασφάλεια ή την ηθική προσωπικότητα της δικαστικής εξουσίας, τιμωρείται με ποινή φυλάκισης από ένα μέχρι έξι χρόνια. Στις 21 Δεκεμβρίου του 2001 καταδικάζεται σε ποινή φυλάκισης ενός έτους και εν συνεχεία του επιβάλλεται πρόστιμο.

Ο ενάγων προσέφυγε στο Δικαστήριο, παραπονούμενος πως η ποινική καταδίκη του από την Τουρκία, του στέρησε την ελευθερία έκφρασης. Για το λόγο αυτό στην προσφυγή του επικαλέστηκε το άρθρο 10 της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Το Δικαστήριο διαπίστωσε πως η αίτηση του προσφεύγοντος ήταν βάσιμη και κήρυξε το αίτημά του παραδεκτό υπό το πρίσμα του άρθρου 35 παρ. 3 της Σύμβασης.

Επίσης, δηλώνει πως τα ανεκτά όρια κριτικής είναι μεγαλύτερα για τις κυβερνήσεις σε σχέση με έναν απλό ιδιώτη. Σε ένα δημοκρατικό σύστημα, οι πράξεις ή οι παραλείψεις του θα πρέπει να τοποθετούνται κάτω από τον προσεκτικό έλεγχο όχι μόνο της νομοθετικής και δικαστικής εξουσίας αλλά και του τύπου και της κοινής γνώμης επίσης. Οι αρχές ενός δημοκρατικού κράτους πρέπει να ανέχονται την κριτική, ακόμα και αυτή που ενδέχεται να θεωρηθεί προκλητική ή προσβλητική. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, το δικαστήριο δεν θεώρησε πως τα κείμενα του

---

⁴ Το αρ. 159 του παλαιού ποινικού κώδικα αντικαταστάθηκε από το αρ. 301 του νέου Ποινικού Κώδικα (αριθμός Νόμου 5237) που τέθηκε σε ισχύ την 1^η Ιουνίου του 2005. Το νέο άρθρο περιέχει παρομοίου περιεχομένου διατάξεις και προβλέπει επίσης ποινή φυλάκισης για παραβίασή τους.

προσφεύγοντος υποκινούσαν τους αναγνώστες σε πράξεις βίας ή τρομοκρατίας, όπως ισχυριζόταν η Τουρκία.

Βέβαια, η παραπάνω περίπτωση δεν είναι η μοναδική του είδους. Ο αριθμός των διωχθέντων δημοσιογράφων, εκδοτών και ακτιβιστών σκαρφάλωσε στο 435 το 2008 σε σχέση με τον αριθμό των 254 το 2007. Επίσης, 82 ιδιώτες δικάστηκαν το 2008 υπό το πρίσμα του άρθρου 301 του τουρκικού ποινικού κώδικα. Το άρθρο αυτό δεν χρησιμοποιείται πλέον συστηματικά για να περιορίσει την ελευθερία έκφρασης. Παρ' όλα αυτά, υπάρχουν διώξεις βασισμένες σε έναν αριθμό άλλων άρθρων του ποινικού κώδικα. Το τουρκικό δίκαιο δεν δίνει σαφείς εγγυήσεις για την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης σε ευθυγράμμιση με τις επιταγές της Ευρωπαϊκής Σύμβασης Δικαιωμάτων του Ανθρώπου. Πολιτικές πιέσεις στα μέσα ενημέρωσης και νομικά κενά και αβεβαιότητες επηρεάζουν την ελευθερία του τύπου στην πράξη⁵.

Δεδομένης της σημερινής τεχνολογικής εξέλιξης, δύναται κανείς να αντλήσει πληροφόρηση και από άλλα μέσα εκτός των παραδοσιακών. Και ενώ στις περισσότερες χώρες του κόσμου το ρόλο της «εναλλακτικής», προς το παρόν, πληροφόρησης τον διαδραματίζει το διαδίκτυο, στην Τουρκία μπορούμε να πούμε πως ούτε η τελευταία λέξη της τεχνολογίας δεν ξεφεύγει από την κρατική λογοκρισία.

Η λογοκρισία στο διαδίκτυο είναι συχνό φαινόμενο και έχει αυξηθεί κατά το πρόσφατο παρελθόν, στοχεύοντας και σε πολιτικό περιεχόμενο. Οι διαδικασίες που περιβάλλουν μια απόφαση λογοκρισίας είναι αδιαφανείς και λαμβάνονται είτε από τα δικαστήρια είτε από την ΤΙΒ⁶. Λόγω της αδιαφάνειας στη λήψη της απόφασης αυξάνονται οι προκλήσεις για κάποιον που υπέστη λογοκρισία όσον αφορά στην απονομή δικαιοσύνης.

Το Μάιο του 2007 η κυβέρνηση θέσπισε τον νόμο 5651. Ο νόμος αυτός επιτρέπει το κλείσιμο μιας ιστοσελίδας που περιέχει συγκεκριμένου είδους περιεχόμενο, όπως υλικό παιδικής πορνογραφίας, πορνείας, χυδαιότητας και βωμολοχίας και τζόγου. Εκτός των παραπάνω περιπτώσεων θύμα λογοκρισίας μπορεί να πέσει και μια ιστοσελίδα που φέρεται να περιλαμβάνει εγκλήματα κατά του πατέρα του σύγχρονου τούρκικου κράτους, Μουσταφά Κεμάλ Ατατούρκ.

---

⁵ Έκθεση προόδου της Τουρκίας, έτος 2009

⁶ Telecommunications Communication Presidency: Ιδρύθηκε το 2005 και λειτουργούσε πλήρως ως το 2006. Στις αρμοδιότητές της περιλαμβάνονται η παρακολούθηση του διαδικτυακού περιεχομένου και η εκτέλεση δικαστικών και εισαγγελικών εντολών. Επίσης έχει τη δυνατότητα να ενεργεί και αυτόνομα ως προ τη διακοπή λειτουργίας ιστοσελίδων.

Από θεσπίσεως του νόμου 5651 έως το Δεκέμβριο του 2009 έχει απαγορευτεί η είσοδος σε περίπου 3700 ιστοσελίδες⁷. Στις ιστοσελίδες αυτές συμπεριλαμβάνονται και αρκετές ξένες όπως οι Youtube, Geocities, DailyMotion και Google.

Γίνεται έτσι εύκολα αντιληπτό πως η θέσπιση του παραπάνω νόμου δεν αφορούσε μόνο στην προστασία των χρηστών του διαδικτύου από κακόβουλο περιεχόμενο αλλά στην χειραγώγηση, επίσης, της κοινής γνώμης. Η Τουρκία κατατάσσεται από διεθνείς οίκους αξιολόγησης της ελευθερίας του τύπου, ως χώρα «μερικώς ελεύθερη»⁸.

Επιπλέον εμφανής είναι και η διασύνδεση των χαλαρών δημοκρατικών δομών με το ζήτημα της ελευθερίας της έκφρασης. Τα ελλείμματα στις δικαστικές διαδικασίες και η αδιαφάνεια στον τρόπο έκδοσης μιας απόφασης έχουν επιπτώσεις όχι μόνο στο δικαίωμα έκφρασης κάθε πολίτη αλλά και στο δικαίωμα της δίκαιης δίκης.

Καθώς τα ζητήματα δημοκρατίας και ατομικών δικαιωμάτων και ελευθεριών θεωρούνται υψηλής προτεραιότητας για τις χώρες του ανεπτυγμένου κόσμου, χώρες όπως η Τουρκία, με βλέψεις ένταξης στην ευρωπαϊκή οικογένεια, θα πρέπει να μεταμορφώσουν τη νομοθεσία τους, το συντομότερο δυνατό, κατά τρόπο τέτοιο που να συμβαδίζει με τα πρότυπα της Ευρωπαϊκής Σύμβασης.

Προεδρικές Εκλογές στην Ουκρανία

Στις 25 Φεβρουαρίου 2010, ορκίστηκε, ως πρόεδρος της Ουκρανικής Δημοκρατίας, στο χώρο της Verkhovna Rada (η ουκρανική Βουλή), ο Victor Yanukovich. Αυτός ήταν και ο επίλογος μιας προεκλογικής μάχης, η οποία σημαδεύτηκε από την αλλαγή του πολιτικού κλίματος και από την αποτυπωμένη πλέον διάθεση του εκλογικού σώματος να αποκηρύξει τους πρωτεργάτες της Πορτοκαλί Επανάστασεως που τόσο πολύ είχε συνταράξει τότε την ουκρανική κοινή γνώμη.

Στις 17 Ιανουαρίου 2010 διεξήχθη ο πρώτος γύρος των ουκρανικών προεδρικών εκλογών που ανέδειξε πρώτο με ποσοστό περίπου στο 35 % τον Victor

⁷ Report of the OSCE Representative on Freedom of the Media on Turkey and Internet Censorship

⁸ http://www.freedomhouse.org/uploads/fop/2009/FreedomofthePress2009_tables.pdf

Yanukovich και δεύτερη τη Yulia Tymoshenko, η οποία έλαβε 25 %. Το αναπάντεχο γεγονός του πρώτου γύρου ήταν το άκρως αποκαρδιωτικό ποσοστό του 5 % που έλαβε ο Victor Yushchenko, ο απερχόμενος πρόεδρος της Ουκρανίας, ο οποίος κατετάγη σχεδόν τελευταίος στην εκλογική λίστα των υποψηφίων προέδρων πίσω ακόμη και από τον Serhiy Tyghenko, έναν πρώην τραπεζίτη, τον οποίο επιδαψίλευσε το εκλογικό σώμα με το διόλου ευκαταφρόνητο ποσοστό του 13 %.

Ωστόσο, το συγκεκριμένο απογοητευτικό ποσοστό δεν θα πρέπει να δημιουργεί έκπληξη για τους κάτωθι λόγους. Πρώτον, ο Victor Yushchenko ήταν ο πιο εξέχων πρωτεργάτης της Πορτοκαλί Επανάστασης, ο οποίος με τους λόγους του μετά τις προεδρικές εκλογές του 2004 που χαρακτηρίστηκαν από εκτεταμένη νοθεία και φίμωση των ανεξάρτητων δημοσιογράφων εξάπλυε φιλιππικούς εναντίον του αντιπάλου του Victor Yanukovich και ενθάρρυνε το λαό να ξεσηκωθεί εναντίον αυτού του «σάπιου συστήματος» που εξέφραζε ο Yanukovich και να ακολουθήσουν τον ίδιο σε μια «ουκρανική αναγέννηση»⁹. Παρά, όμως, αυτούς τους πύρινους λόγους, ο απερχόμενος πρόεδρος δεν μπόρεσε σε κανένα σημείο της θητείας του να ανταποκριθεί επάξια στις μεγάλες προκλήσεις της ουκρανικής οικονομίας και στις απαιτήσεις της κοινής γνώμης για πραγματική αλλαγή.

Σύμφωνα με πολιτικούς αναλυτές, ο Victor Yushchenko, παρά το σημαντικό έργο που είχε να επιδείξει κατά τη διάρκεια της συνεργασίας του, από τη θέση του προέδρου της Κεντρικής Τράπεζας, με τον τότε πρόεδρο Kuchman, όταν με σημαντικές ενέργειες σταθεροποίησαν την ουκρανική οικονομία και αναχαίτισαν σε μεγάλο βαθμό τον υπερπληθωρισμό, δεν μπόρεσε να αξιοποιήσει το ίδιο λυσιτελώς τις οικονομικές του γνώσεις για να θωρακίσει την ουκρανική οικονομία από την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση. Χαρακτηριστικά αναφέρεται ότι η ουκρανική οικονομία συρρικνώθηκε κατά 18 μονάδες ΑΕΠ κυρίως λόγω της πτώσης της τιμής του χάλυβα, το εθνικό νόμισμα υποτιμήθηκε κατά 50 % έναντι του δολαρίου και για να αντιμετωπιστούν τα τρομερά δημοσιονομικά προβλήματα, χρειάστηκε να δοθεί η συγκατάνευση του ΔΝΤ έτσι ώστε να εκταμιευθούν 2δισ \$ από τα αποθέματα της Κεντρικής Τράπεζας.

Δεύτερον, και πιο σημαντικό, αποτελεί το γεγονός ότι, αντί να επικεντρωθεί στις απαραίτητες διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ο Victor Yushchenko κατέβαλε

---

⁹ Σε ένα από τους περίφημους λόγους του διεκήρυξε τα εξής *“Everything will change in Ukraine from today. We were independent for 14 years but we were not free...We should roll up our sleeves and work honestly from morning till night for this country.”*

εργώδεις προσπάθειες να υπονομεύσει τη θέση της πρωθυπουργού και πολιτικού σύμμαχου, Yulia Tymoshenko. Σε αρκετές αντικειμενικά περιπτώσεις δεν υποστήριξε ορισμένα μεταρρυθμιστικά νομοσχέδια της πρωθυπουργού και επιθυμούσε να αποκλίνει αισθητά από τις απόψεις της κυβέρνησης σε θέματα εξωτερικής πολιτικής¹⁰. Ως εκ τούτου, αυτή η συνεχής πάλη για το ποιος από τους δύο εκφράζει αυθεντικά την ουκρανική κοινωνία τελικά αποξένωσε το Victor Yushchenko από τους υποστηρικτές του.

Όσον αφορά στην ιδεολογική πλατφόρμα των δύο υποψηφίων που πέρασαν στο δεύτερο γύρο, μπορούν να αναφερθούν τα εξής. Αναμφίβολα, και οι δύο υποψήφιοι επιθυμούν ασμένως να υπάρξει στενότερη διασύνδεση της χώρας τους με την Ευρωπαϊκή Ένωση με τη δημιουργία μιας ελεύθερης ζώνης εμπορίου και, ει δυνατόν, με την υποβολή, μέχρι το 2020, αίτησης πλήρους ένταξης. Ως προς αυτό το στόχο δεν υπάρχουν σημαντικές διαφοροποιήσεις. Στο σημείο που υφίσταται μεγάλο χάσμα ανάμεσα στις απόψεις των δύο υποψηφίων είναι στο πεδίο της εξωτερικής πολιτικής.

Σύμφωνα με τις απόψεις πολιτικών αναλυτών, οι τοποθετήσεις της Yulia Tymoshenko, μπορούν να χαρακτηριστούν ως σοσιαλιστικές δίνοντας έμφαση στη δεσπόζουσα παρουσία του κράτους στην οικονομία. Όμως, μπορούν επίσης να χαρακτηρισθούν και ως υπέρμετρα λαϊκιστικές. Συγκεκριμένα, η Yulia Tymoshenko διεκήρυξε ότι θα υπάρξουν γενναίες φοροαπαλλαγές στους αγρότες, θα εξισωθούν οι μισθοί του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα και θα σημειωθεί μεγάλη επέκταση των παροχών του κοινωνικού κράτους. Ακόμη, το δίκτυο διανομής φυσικού αερίου θα πρέπει να παραμείνει υπό κρατικό έλεγχο, όπως επίσης και άλλες σημαντικές βιομηχανίες και τέλος είναι αναγκαίο να εντατικοποιηθούν οι έρευνες για την εξεύρεση φυσικών πόρων στην ουκρανική υφαλοκρηπίδα και η κατασκευή αρκετών πυρηνικών αντιδραστήρων.

Αναφορικά με την ουκρανική εξωτερική πολιτική, οι απόψεις της έχουν μια έντονα αντι-ρωσική προσέγγιση που ως κεντρικό πυρήνα έχουν την αποτροπή της Ρωσίας¹¹. Σ ' αυτό το πλαίσιο εντάσσονται η άρνησή της να ανανεωθεί η συμφωνία

---

¹⁰ Χαρακτηριστική είναι η διένεξη που δημιουργήθηκε μεταξύ της πρωθυπουργού και του Προέδρου κατά τη διάρκεια του Πολέμου στην Γεωργία όπου ο Πρόεδρος επέμενε ότι η Ουκρανία θα έπρεπε να ενισχύσει εμπράκτως την Γεωργία (όπως και έγινε με την αποστολή όπλων) και την άποψη της πρωθυπουργού η οποία υποστήριζε ότι η Ουκρανία είναι συνετό να παραμείνει ουδέτερη.

¹¹ Το 2007 η Yulia Tymoshenko είχε γράψει ένα άρθρο στο περιοδικό Foreign Affairs May – June 2007 με το τίτλο “ Containing Russia ” το οποίο ξεσήκωσε θύελλα αντιδράσεων στη Ρωσία καθώς κατηγορούσε τον νεοεπεκτατισμό της ρωσικής εξωτερικής πολιτικής και τις αυταρχικές μεθόδους του

ελλιμενισμού του ρωσικού στόλου στη Μαύρη Θάλασσα πέρα του 2017, η ένταξη της Ουκρανίας στο NATO και η μη καθιέρωση της ρωσικής γλώσσας ως δεύτερης επίσημης γλώσσας του κράτους⁵.

Οι απόψεις του Victor Yanukovich δεν διαφοροποιούνται δραματικά από εκείνες της Yulia Tymoshenko όχι μόνο στον οικονομικό τομέα αλλά και στην λαϊκιστική ένταση. Στη διάρκεια του προεκλογικού αγώνα υποσχέθηκε την αύξηση των μισθών και των συντάξεων και τη μείωση του Φ.Π.Α ενώ συμφωνεί απολύτως με την κατασκευή περισσότερων πυρηνικών αντιδραστήρων.

Στη χάραξη και τους αντικειμενικούς σκοπούς της εξωτερικής πολιτικής υπάρχει αξιοσημείωτη διαφοροποίηση, καθώς ο Victor Yanukovich υποστηρίζει τη στενή διασύνδεση της χώρας με τη Ρωσία στον πολιτικό αλλά και οικονομικό τομέα (ειδικότερα στην παραγωγή και διακίνηση φυσικού αερίου), την αποφυγή σύσφιξης των σχέσεων με το NATO, την αμοιβαία επωφελή διευθέτηση του ζητήματος του ρωσικού στόλου στη Σεβαστούπολη και την εισαγωγή της ρωσικής γλώσσας ως δεύτερης επίσημης γλώσσας του κράτους και προτίθεται να προσφέρει στο ρωσικό κολοσσό Gazprom μερίδιο στην κρατική εταιρεία φυσικού αερίου.

Οι ψηφοφόροι αξιολόγησαν τις παραπάνω εκτεθείσες προεκλογικές προτάσεις και έτσι αποφάσισαν δια της ψήφου τους στο δεύτερο γύρο των προεδρικών εκλογών να ανακηρύξουν νικητή τον Victor Yanukovich με ποσοστό 48.95 %. Η Yulia Tymoshenko ηττήθηκε λαμβάνοντας 45.47 %¹².

Αν θελήσουμε να αναλύσουμε βαθύτερα το εκλογικό αποτέλεσμα, μπορούν να εξαχθούν ορισμένα χρήσιμα συμπεράσματα για την εκλογική νίκη Yanukovich και τις συνέπειες αυτής.

Καταρχάς, ο Victor Yanukovich απέφυγε το μεγάλο λάθος και κάλυψε με προσοχή τις αδυναμίες του. Ο Victor Yanukovich καθ' όλη τη διάρκεια της προεκλογικής εκστρατείας δεν αποδέχτηκε πρόταση της Yulia Tymoshenko για την

Vladimir Putin. Έπειτα υπήρξε απάντηση από τον Sergei Lavrov στο ίδιο περιοδικό με άρθρο που είχε τον τίτλο “ Containing Russia : Back to the Future ? ” το οποίο, όμως, δεν δημοσιεύθηκε γιατί ο Sergei Lavrov κατηγόρησε την διεύθυνση του περιοδικού ότι είχε αλλοιώσει και λογοκρίνει το άρθρο του.

¹² Σύμφωνα με τον ουκρανικό εκλογικό νόμο που καθορίζει τα της προεδρικής εκλογής, ορίζει ότι για να αναδειχθεί κάποιος υποψήφιος νικητής από τον πρώτο γύρο, θα πρέπει να λάβει το 50 % + 1 ψήφο. Ο συγκεκριμένος γύρος είναι ανοικτός, ήτοι μπορεί να υπάρξει απεριόριστος αριθμός υποψηφίων. Αν κανένας υποψήφιος δεν μπορέσει να περάσει το συγκεκριμένο κατώφλι τότε διεξάγεται δεύτερος γύρος στον οποίο ο σχετικά πλειοψηφών από τους δύο υποψηφίους που έλαβαν το μεγαλύτερο ποσοστό στον πρώτο γύρο (κλειστός δεύτερος γύρος), καταλαμβάνει το προεδρικό θώκο

διεξαγωγή τηλεοπτικού debate. Όπως έχει παραδεχθεί και ο ίδιος, παρουσιάζει σημαντικές υστερήσεις σε επίπεδο ευγλωττίας και επικοινωνιακού χαρίσματος¹³.

Η Yulia Tymoshenko, παρά τις βεβαιωμένες επικοινωνιακές αρετές της και το ηγετικό προφίλ που έχει οικοδομήσει όλα αυτά τα χρόνια, δεν μπόρεσε να αποτινάξει τις χαλεπές στιγμές των κυβερνητικών της θητειών. Ανάμεσα σε αυτές συγκαταλέγεται η παραίτηση του υπουργού οικονομικών Victor Pynzenyk, ο οποίος αποχωρώντας κατηγόρησε την πρωθυπουργό για πλημμελή διαχείριση της οικονομίας, καθώς, σύμφωνα με τα λεγόμενα του, οι δημόσιες δαπάνες αυξήθηκαν κατά 35 % όταν η οικονομία, όπως προαναφέρθηκε, συρρικνώθηκε κατά 18 %. Επίσης, φάνηκε ότι είναι τόσο αδίστακτη που θα έκανε τα πάντα για να διατηρήσει το πρωθυπουργικό θώκο¹⁴.

Επιπροσθέτως, φάνηκε ότι μάλλον ηττήθηκε η Yulia Tymoshenko παρά κέρδισε ο Victor Yanukovich. Ο Yanukovich στις προεδρικές εκλογές του 2004 έλαβε 44.2 % στηριζόμενος στους υποστηρικτές του που βρίσκονται στον εν πολλοίς βιομηχανοποιημένο νότο και τις ανατολικές περιοχές της χώρας που είναι κατά ένα μεγάλο ποσοστό ρωσόφωνες. Το τελικό ποσοστό του 48.95 % διαμορφώθηκε από την αποτυχία της Yulia Tymoshenko που, αν και στηρίχθηκε στις δυτικές περιοχές της χώρας όπου κέρδισε με πολύ μεγάλο ποσοστό, δεν μπόρεσε να προσεταιρισθεί τους ψηφοφόρους του 5 % του Victor Yushchenko.

Ενώ οι εκλογές του 2004 χαρακτηρίστηκαν από εκτεταμένα επεισόδια, καλπονοθεία, τρομοκρατία και μεροληπτική χρησιμοποίηση του κρατικού μηχανισμού υπέρ του Yanukovich, οι τωρινές εκλογές χαρακτηρίστηκαν από τους ξένους παρατηρητές ως υπόδειγμα δημοκρατίας. Μολαταύτα, το γεγονός ότι η Ουκρανίας καθίσταται μια λειτουργική δημοκρατία οφείλεται στις παρακαταθήκες που κληρονόμησε στη χώρα η Πορτοκαλί Επανάσταση. Παρά το ότι οι πρωτεργάτες αυτής φάνηκαν κατώτεροι των περιστάσεων, εντούτοις, οι δημοσιογράφοι μπορούν πλέον να επιτελούν το έργο τους με μεγαλύτερη ευκολία ασκώντας κριτική στα πολιτικά πρόσωπα και στην κοινωνία να διεξάγεται ουσιαστική πολιτική αντιπαράθεση.

Τέλος, ο νικητής Victor Yanukovich δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να νιώθει ότι μπορεί να πραγματοποιήσει ακώλυτα τις προεκλογικές του δεσμεύσεις,

---

¹³ Ο Yanukovich εξομολογήθηκε σε κάποιους συνεργάτες του *"Her profession is to speak and to lie beautifully and I can't do it like her"*

¹⁴ Σύμφωνα με τον Victor Pynzenyk *"Tymoshenko's priority is to be in power at any cost. Principles are secondary."*

διότι αφ' ενός η οικονομική κατάσταση της χώρας είναι τόσο δεινή που θα αναγκαστεί να λάβει τέτοιες αποφάσεις που αναγκαστικά θα τον αποξενώσουν από κάποιο μέρος της εκλογικής του βάσης και αφ' ετέρου, λόγω του συνταγματικού συμβιβασμού που επετεύχθη επί θητείας Victor Yushchenko, σύμφωνα με τον οποίο μεταβιβάζονται σημαντικές εξουσίες στην κυβέρνηση, θα χρειαστεί μια τέτοια κοινοβουλευτική πλειοψηφία, η οποία θα τον απαλλάσσει από την δυναμικότητα αντιπολίτευση της Yulia Tymoshenko.

Περιορισμός ατομικών ελευθεριών το 2009 σύμφωνα με την έκθεση της ΜΚΟ FREEDOM HOUSE.

Στις 12 Ιανουαρίου του 2010 η FREEDOM HOUSE¹⁵ παρουσίασε τα συμπεράσματά της από την τελευταία έκδοση της FREEDOM in the WORLD¹⁶ την ετήσια έρευνά της για τις ατομικές ελευθερίες¹⁷ και τα πολιτικά δικαιώματα παγκοσμίως. Η έρευνα αυτή απέδειξε ότι το έτος 2009 αποτέλεσε την τέταρτη συνεχόμενη χρονιά κατά την οποία η παγκόσμια ελευθερία και οι δημοκρατικές αξίες υπέστησαν τρομερή μείωση. Βασικός στόχος της Freedom in the World είναι να

---

¹⁵ Είναι ένας μη κυβερνητικός και ανεξάρτητος οργανισμός που εδρεύει στην Ουάσιγκτον, με στόχο την προάσπιση της δημοκρατίας, της πολιτικής ελευθερίας και των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Υπερασπίζεται τις δημοκρατικές αξίες και αντιτίθεται σε κάθε μορφή δικτατορίας. Ασχολείται με τη διαδικασία της δημοκρατικής αλλαγής σε μέρη του κόσμου όπου η ελευθερία είναι κάτω από πίεση ή προς κωδικοποίηση: Κεντρική Ασία, Κεντρική και Ανατολική Ευρώπη, Μέση Ανατολή, Αφρική, Λατινική Αμερική, Βαλκάνια και στις χώρες τις Πρώην Σοβιετικής Ένωσης. Ενεργεί ως καταλύτης για την ελευθερία, με την ενίσχυση της κοινωνίας των πολιτών, προωθώντας την ανοιχτή διακυβέρνηση, την υπεράσπιση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, ώστε να διευκολυνθεί η ελεύθερη ροή πληροφοριών και ιδεών. Η οργάνωση ιδρύθηκε το 1941 από τον Wendell Willkie και Eleanor Roosevelt και περιγράφει τον εαυτό της ως «μια καθαρή φωνή για την δημοκρατία και την ελευθερία σε όλο τον κόσμο»

¹⁶ Είναι μια ετήσια έκθεση που επιχειρεί να μετρήσει τον βαθμό της δημοκρατίας και της πολιτικής ελευθερίας στο κάθε έθνος και σε αμφισβητούμενα εδάφη σε ολόκληρο τον κόσμο και η οποία παράγει ετήσια αποτελέσματα που αντιπροσωπεύουν τα επίπεδα των πολιτικών δικαιωμάτων και των ατομικών ελευθεριών.

¹⁷ Ατομικές ελευθερίες ή αλλιώς ατομικά δικαιώματα είναι κείμενα δεσμευτικά για όλους(πολίτες και κράτος)και αποτελούν αγωγίμες και εξαναγκαστικές έννομες αξιώσεις.(ο πολίτης μπορεί να απαιτήσει το σεβασμό τους). Στόχος των ατομικών ελευθεριών είναι να μεταβάλλουν τον άνθρωπο από απλό αντικείμενο δικαίου σε υποκείμενο δικαίου: του αναγνωρίζονται δικαιώματα και υποχρεώνεται το κράτος σε σεβασμό των ελευθεριών αφήνοντάς περιθώρια δράσης κι ελεύθερης ανάπτυξης της προσωπικότητάς του. Ο σεβασμός άλλωστε των ατομικών δικαιωμάτων είναι ικανή και αναγκαία συνθήκη για την ύπαρξη ενός κράτους δικαίου. Και δεν πρέπει να λησμονείται ότι «ένα κράτος που αντιμετωπίζει τον άνθρωπο ως υποκείμενο δικαίου διαφέρει ουσιαστικά από το κράτος για το οποίο ο άνθρωπος δεν είναι παρά αντικείμενο δικαίου» Ατομικές πολιτικές ελευθερίες, (ελευθερία σκέψης και συνείδησης, η ελευθερία του λόγου και της έκφρασης, η θρησκευτική ελευθερία, η ελευθερία του Τύπου, η ελεύθερη κυκλοφορία) και το δικαίωμα συμμετοχής στην κοινωνία των πολιτών και η πολιτική ελευθερία(ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, το, δικαίωμα αναφοράς και το δικαίωμα ψήφου.)

εξετάσει κατά πόσο όλα τα φυσικά πρόσωπα έχουν τη δυνατότητα να κάνουν χρήση των πολιτικών και αστικών δικαιωμάτων¹⁸ τους σε 194 χώρες σε όλο τον κόσμο. Η μελέτη που εκπονήθηκε έχει ως κεντρικό σημείο να εξηγήσει τις εξελίξεις που έλαβαν χώρα κατά το έτος 2009 και κατατάσσει τις χώρες σε ελεύθερες,¹⁹ μερικώς ελεύθερες, ανελεύθερες²⁰ και εκλογικές δημοκρατίες²¹. Όσον αφορά στις Ελεύθερες Χώρες: ο αριθμός των κρατών που έχουν χαρακτηριστεί ως ελεύθερες το 2009 είναι μόλις 89 και αντιπροσωπεύουν το 46% από τις 194 χώρες παγκοσμίως και το 46% του παγκόσμιου πληθυσμού. Μερικώς ελεύθερες: ο αριθμός των χωρών που είναι μερικώς ελεύθερες μειώθηκε σε 58. Ανελεύθερες: ο αριθμός των χωρών που δεν είναι ελεύθερες είναι 47. Εννέα χώρες και ένα έδαφος έχουν λάβει τη μικρότερη δυνατή αξιολόγηση της έρευνας τόσο για τα πολιτικά δικαιώματα όσο και για τις ελευθερίες των πολιτών. Συγκεκριμένα, πρόκειται για τις Βιρμανία, Ισημερινή Γουινέα, Ερυθραία, Λιβύη, Βόρεια Κορέα, Σουδάν, Σομαλία, Κουβέιτ, Τουρκμενιστάν και Ουζμπεκιστάν.

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί πως 2,3 δισεκατομμύρια άνθρωποι συμβιώνουν σε κοινωνίες όπου τα πολιτικά τους δικαιώματα και οι θεμελιώδεις ελευθερίες των πολιτών καταστρατηγούνται. Η Κίνα, για παράδειγμα, αντιπροσωπεύει το ήμισυ αυτού του αριθμού. Εκλογικές Δημοκρατίες: ο αριθμός των αντιπροσωπευτικών δημοκρατιών μειώθηκε κατά τρεις και ανέρχεται σε 116. Οι εξελίξεις που έλαβαν χώρα σε τέσσερις χώρες (την Ονδούρα, τη Μαδαγασκάρη, τη Μοζαμβίκη, και το Νίγηρα) απέκλεισαν τις χώρες αυτές από τον κατάλογο της εκλογικής δημοκρατίας, ενώ οι συνθήκες που επικρατούν στις Μαλδίβες έχουν παρουσιάσει σημαντική βελτίωση και εξέλιξη ώστε αυτή η χώρα να μπορεί να προστεθεί στην κατηγορία των χωρών με εκλογική δημοκρατία.

Τα ευρήματα της έρευνας απέδειξαν ότι η μείωση της ελευθερίας είναι πιο έντονη και εμφανής στην υποσαχάρια Αφρική, ενώ παράλληλα περιορισμός της ελευθερίας παρατηρείται στην Κένυα, τη Νιγηρία, την Αιθιοπία και σε δύο από τα πιο

---

¹⁸ Αστικά και πολιτικά δικαιώματα αποτελούν μια κατηγορία των δικαιωμάτων και ελευθεριών, για την προστασία των φυσικών προσώπων από αδικαιολόγητες ενέργειες της κυβέρνησης και εξασφαλίζουν την δυνατότητα των ατόμων να συμμετάσχουν στην πολιτική ζωή του κράτους χωρίς διακρίσεις ή καταπίεση.

¹⁹ Ελεύθερες χώρες, κράτη με δημοκρατικά συστήματα διακυβέρνησης.

²⁰ Ανελεύθερες χώρες, κράτη με αυταρχικά και ολοκληρωτικά καθεστώτα(δικτατορίες)

²¹ Μια αντιπροσωπευτική δημοκρατία έχει τα εξής χαρακτηριστικά: πολυκομματικό πολιτικό σύστημα, καθολική ψηφοφορία ενηλίκων, ψηφοφορία σε συνθήκες μυστικότητας, πρόσβαση των μεγάλων πολιτικών κομμάτων στο εκλογικό σώμα μέσω των μέσων μαζικής ενημέρωσης και γενικά, μέσω ανοιχτής πολιτικής εκστρατείας.

καταπιεστικά καθεστώτα της περιοχής: στην Ερυθραία και στη Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό. Από την άλλη πλευρά, στο Μαλάουι, στο Μπουρούντι και στη Ζιμπάμπουε εμφανείς ήταν οι προσπάθειες βελτίωσης της προστασίας της ελευθερίας.

Όσον αφορά την γεωγραφική επικράτεια της Ασίας, οι επιτυχημένες δημοκρατικές εκλογές στην Ινδία, την Ινδονησία και την Ιαπωνία απέδειξαν πως στα κράτη αυτά οι ελευθερίες δεν καταπατώνται. Αντίστοιχες βελτιώσεις στον τρόπο χειρισμού της ελευθερίας παρατηρήθηκαν επιπλέον στις Μαλβίδες, στο Μπαγκλαντές και στη Μογγολία, ενώ στις Φιλιππίνες οι σφαγές των αμάχων και των μελών του Τύπου, καθώς και η μετέπειτα κήρυξη του στρατιωτικού νόμου είναι στοιχεία που παρουσιάζουν κατάφωρη παραβίαση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων²².

Σχετικά με την περιοχή των Βαλκανίων, εμφανής είναι η προσπάθεια βελτίωσης και προάσπισης των ελευθεριών, καθώς το Κόσσοβο μετεξελίχθηκε από ένα ανελεύθερο κράτος σε κράτος με μερική ελευθερία μετά τις πρόσφατες εκλογές, ενώ το Μαυροβούνιο ανήκει πλέον στα ελεύθερα κράτη.

Αντίθετα, το σύνολο σχεδόν των χωρών της Ευρασίας συνεχίζει να ακολουθεί μια πορεία καταστολής, συμπεριλαμβανομένης και της Ρωσίας, του Καζακστάν και Κιργιστάν, το οποίο έχει υποβαθμιστεί πλέον στην κατηγορία των ανελεύθερων κρατών.

Τα κράτη της Μέσης Ανατολής, η Ιορδανία, το Μπαχρέιν και η Υεμένη ανήκουν στην κατηγορία των ανελεύθερων κρατών και αυτό συνεπάγεται πως στα κράτη αυτά η παραβίαση των ατομικών ελευθεριών αποτελεί πραγματικότητα.

Αξιοσημείωτες είναι και οι αποτυχίες προστασίας των θεμελιωδών ελευθεριών στην Κεντρική Αμερική. Η Ονδούρα, παραδείγματος χάριν, έχασε τη θέση της ως εκλογική δημοκρατία εξαιτίας ενός πραξικοπήματος. Επιπλέον, οι ΗΠΑ και συγκεκριμένα η κυβέρνηση Ομπάμα έχει να αντιμετωπίσει μια σοβαρή πρόκληση που προκύπτει στο θέμα της εξισορρόπησης της ασφάλειας, με την κατάργηση των επίμαχων αντιτρομοκρατικών πολιτικών. Όσον αφορά στη Δυτική Ευρώπη, οι ενέργειές της στοχεύουν στο να περιορίσουν τη μεγάλη εισροή μεταναστών από τις μουσουλμανικές χώρες και να δημιουργήσουν αντι-μεταναστευτικές πολιτικές.

---

²² Είναι τα βασικά δικαιώματα και θεμελιώδεις ελευθερίες που δικαιούνται όλοι οι άνθρωποι τα οποία περιλαμβάνουν τα αστικά και πολιτικά δικαιώματα όπως είναι το δικαίωμα στη ζωή, την ελευθερία, την ελευθερία σκέψης και έκφρασης, καθώς και την ισότητα ενώπιον του νόμου. Στα ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται επίσης τα κοινωνικά, πολιτιστικά, οικονομικά, όπως το δικαίωμα στον πολιτισμό, στην εργασία και στην εκπαίδευση.

Το έτος 2009 χαρακτηρίστηκε από τη συνεχόμενη καταστολή των υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των αγωνιστών της ελευθερίας που προήλθε κυρίως από τα ισχυρά και αυταρχικά καθεστώτα του κόσμου συμπεριλαμβανομένης της Ρωσίας και της Κίνας. Αποτέλεσμα αυτών των ενεργειών ήταν η εντεινόμενη διάβρωση της ελευθερίας. Τα ποσοστά μείωσης της ελευθερίας είναι δραματικά σε 40 χώρες, για παράδειγμα στην Αφρική, στη Λατινική Αμερική, στη Μέση Ανατολή και στις πρώην σοβιετικές χώρες όπου αντιπροσωπεύουν το 20% του συνόλου των πολιτισμών του κόσμου.

Όπως ρητά δήλωσε ο διευθυντής Ερευνών του Freedom house, Arch Puddington, η είδηση για το έτος 2009 προκαλεί πραγματική ανησυχία, καθώς παρατηρείται περιορισμός της ελευθερίας σε χώρες με στρατιωτική και οικονομική δύναμη, αν και η μείωση αυτή πλήττει κυρίως τις χώρες που είχαν επιδείξει κατά το παρελθόν θετικά σημάδια ενδεχόμενης μεταρρύθμισης, ενώ σύνηθες φαινόμενο αποτελεί η δίωξη αντιφρονούντων και ανεξάρτητων δημοσιογράφων. Απτά στοιχεία που αποδεικνύουν την κακή μεταχείριση των δημοσιογράφων και των ακτιβιστών που ασχολούνται με την προάσπιση των πολιτικών μεταρρυθμίσεων και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων είναι τα πορίσματα του έτους 2009. Επιπρόσθετα, αυξανόμενες πιέσεις δέχονται και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης, ενώ περιορισμοί τίθενται στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι.²³ Η Jennifer Windsor, εκτελεστική διευθύντρια του Freedom House, αναφερόμενη στο θέμα των διώξεων και των επιθέσεων κατά των ακτιβιστών, τόνισε πως το έτος 2009 σημειώθηκε δραματική διάβρωση της ελευθερίας της έκφρασης²⁴ που αποτελεί μια από τις θεμελιώδεις ελευθερίες.

---

²³ Το ατομικό δικαίωμα να των ανθρώπων να έρχονται σε επαφή με άλλους ανθρώπους, να εκφράζονται και να προωθούν από κοινού τα συμφέροντά τους. Το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι έχει συμπεριληφθεί σε μια σειρά εθνικών συνταγμάτων συμπεριλαμβανομένου και του συντάγματος των ΗΠΑ, την Ευρωπαϊκή Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Ανθρώπου και του Καναδικού Χάρτη Δικαιωμάτων και Ελευθεριών.

²⁴ Η Ελευθερία της έκφρασης ή αλλιώς ελευθερία του λόγου συνίσταται στην δυνατότητα έκφρασης των ατόμων χωρίς λογοκρισία. Η ελευθερία της έκφρασης χρησιμοποιείται για να αναφερθεί σε οποιαδήποτε μορφή έκφρασης όχι μόνο στο λόγο. Σε παγκόσμιο επίπεδο η ελευθερία της έκφρασης κατοχυρώνεται από την Οικουμενική Διακήρυξη των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων και από τα Ηνωμένα Έθνη.

Ματιές στην επικαιρότητα

- **Σε ισχύ τίθεται το καλοκαίρι η συνθήκη για τις βόμβες διασποράς.** Με την επικύρωση της συνθήκης αυτής που απαγορεύει τις βόμβες διασποράς (cluster bombs) από τη Μολδαβία και τη Μπουρκίνα Φάσο στις 16 Φεβρουαρίου συμπληρώθηκε ο αριθμός των 30 κρατών που απαιτούνταν για να εφαρμοστούν οι διατάξεις της. Η αναγωγή του εν λόγω κειμένου σε δεσμευτικό, πλέον, κομμάτι του ανθρωπιστικού δικαίου είναι εξαιρετικά επιτυχής και, εάν η εφαρμογή της υποστηριχθεί από τη διεθνή κοινότητα, η επιπλέον προστασία που υπόσχεται στους αμάχους θα διαφοροποιήσει αισθητά τον τρόπο διεξαγωγής των πολεμικών συγκρούσεων.

- **Απόφαση του ΟΗΕ καλεί για διερεύνηση εγκλημάτων πολέμου στη Γάζα.** Με απόφαση της Γενικής Συνέλευσης, στις 26 Φεβρουαρίου, ο ΟΗΕ ασκεί πιέσεις για τη διεξαγωγή ανεξάρτητης έρευνας στη λωρίδα της Γάζας, ώστε να διαπιστωθεί η φύση των εγκλημάτων που διαπράχθηκαν κατά τις συγκρούσεις του 2008. Η ορθή πραγματοποίηση μιας τέτοιας έρευνας σε συνδυασμό με τις κατάλληλες πιέσεις εκ μέρους ισχυρών δρώντων της διεθνούς κοινότητας θα είναι ένα σημαντικός σταθμός για τη δικαίωση πολλών αμάχων θυμάτων της πρόσφατης σύρραξης.

- **Ο Radovan Karadzic, σε συνέντευξη του στο τηλεοπτικό δίκτυο Al Jazeera, ισχυρίστηκε ότι οι περιστάσεις και η τότε ηγεσία των Βοσνίων Μουσουλμάνων την εποχή πριν από την απαρχή του πολέμου στην Πρώην Γιουγκοσλαβία ευθύνονται για το αιματοκύλισμα και εν γένει για τις ωμότητες που πραγματοποιήθηκαν κατά τη διάρκεια του εμφυλίου στη χώρα.**

- **Άρχισε στις 26 Φεβρουαρίου η δίκη του Zdravko Tolimir για εγκλήματα πολέμου και εγκλήματα κατά της ανθρωπότητας, γενοκτονία, συνέργεια σε γενοκτονία και παραβίαση των νόμων και εθίμων του πολέμου στη Srebrenica & Zepa στην ανατολική Βοσνία και Ερζεγοβίνη μεταξύ Μαΐου και Ιουλίου 1995 κατά τη διάρκεια του εμφυλίου στην Πρώην**

Γιουγκοσλαβία. Συγκεκριμένα, κατηγορείται για το συντονισμό της επιχείρησης εξολόθρευσης 1.700 Βόσνιων Μουσουλμάνων από το σερβοβοσνιακό στρατό στο Branjevo Military Farm & Pilica Cultural Centre. Ο Zdravko Tolimir υπήρξε assistant commander του σερβοβοσνιακού στρατού και προσήχθη στο Διεθνές Ποινικό Δικαστήριο για την Πρώην Γιουγκοσλαβία τη 1^η Ιουνίου 2007.

- **Στις 10 και 11 Φεβρουαρίου, οι ιρανικές αρχές συνέλαβαν 13 μέλη της κοινότητας Baha'í στην Τεχεράνη.** Η κοινότητα Baha'í, σε αντίθεση με τις κοινότητες των Εβραίων και των Ζοροαστρών, δεν απολαμβάνει κανενός είδους δικαίωμα ελεύθερης άσκησης της λατρείας τους, διότι οι ιρανικές αρχές θεωρούν ότι αποτελούν αίρεση του σιϊτικού Ισλάμ και πράκτορες του Ισραήλ .
- **Ψηφίστηκε από την αλβανική Βουλή, στις 4 Φεβρουαρίου, νόμος κατά των διακρίσεων,** συμπεριλαμβανομένων των διακρίσεων επί τη βάση φύλλου και σεξουαλικής προτίμησης .
- **Η Umida Ahmedona, φωτογράφος και κινηματογραφίστρια στο Ουζμπεκιστάν, καταδικάστηκε από το περιφερειακό δικαστήριο του Mirobad για δυσφήμιση και προσβολή του λαού του Ουζμπεκιστάν.** Αφορμή για τις συγκεκριμένες κατηγορίες υπήρξαν η έκδοση ενός βιβλίου φωτογραφιών που εκδόθηκε το 2007 και μιας ταινίας μικρού μήκους σχετικά με την καθημερινή ζωή των Ουζμπέκων με έμφαση στις φυλετικές διακρίσεις. Όμως, δεν θα εφαρμοστεί η καταδικαστική απόφαση, καθώς αμνηστεύθηκε λόγω της 18^{ης} επετείου της ανεξαρτησίας της χώρας.
- **Στις αρχές του μήνα τα τρία παιδιά του Ρώσου πολιτικού ακτιβιστή Sergei Pchelintsyen απομακρύνθηκαν από τους γονείς τους από τις ρωσικές αρχές με τη δικαιολογία ότι οι γονείς του ήταν «πολύ φτωχοί» για να τα μεγαλώσουν.** Ο πατέρας τους, μετά από λόγο που έβγαλε στο εργοστάσιο αυτοκινήτων GAZ τον προηγούμενο Δεκέμβριο στην πόλη Nizhny Novgorod, και αφού μίλησε εναντίον της ανεργίας, της φτώχειας αλλά

και των παράνομων απολύσεων που έλαβαν χώρα στο εργοστάσιο, άρχισε να δέχεται απειλές από τις τοπικές αρχές.

- **Πάταξη της διαφθοράς και ανθρώπινα δικαιώματα περιλαμβάνονται στην ατζέντα Medvedev.** Ο πρόεδρος της Ρωσίας, Dmitry Medvedev, έπαυσε περίπου 15 ανώτατους αξιωματικούς της ρωσικής αστυνομίας, ενώ στον υπουργό των Εσωτερικών ανέθεσε την υποχρέωση «σύντομα να του υποβάλει έκθεση, με τα ενδεικνύομενα μέτρα ενίσχυσης της δημόσιας τάξης καθώς και πάταξης της διαφθοράς». Χαρακτηριστικό είναι ότι και δύο πολύ στενοί συνεργάτες του ίδιου του υπουργού των Εσωτερικών, Rashid Nurgaliyev έπαψαν να ασκούν τα καθήκοντά τους. «Η ρωσική κοινωνία, σήμερα, αναμένει περισσότερα», σχολίασε ο ακτιβιστής Lev Ponomarev, ενώ από την πλευρά του ο Edward Limonov του εκτός νόμου «Εθνικού Μπολσεβικικού κόμματος» τόνισε ότι «όλα αυτά δεν ισοδυναμούν με μία αληθινή αλλαγή».
- **Το Ιράν δείχνει «περιφρόνηση» για τα ανθρώπινα δικαιώματα, απορρίπτοντας τις συστάσεις των Ηνωμένων Εθνών, σύμφωνα με τη Διεθνή Αμνηστία.** Ο Οργανισμός επικρίνει το Ιράν ότι απορρίπτει σημαντικές συστάσεις των Ηνωμένων Εθνών για τη βελτίωση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα. Οι συστάσεις που απορρίφθηκαν από το Ιράν περιλαμβάνουν: να τελειώσει η εκτέλεση νεαρών παραβατών, εγγυήσεις για δίκαιη δίκη, διερεύνηση καταγγελιών για βασανιστήρια, συμπεριλαμβανομένου του βιασμού και απελευθερώνοντας τα άτομα που κρατούνται για την ειρηνική άσκηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων τους. Η αντιπροσωπεία του Ιράν, επίσης, μόνο στα λόγια δέχεται τη συνεργασία με το Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων. Η αντιπροσωπεία δέχθηκε τη σύσταση για το σεβασμό της θρησκευτικής ελευθερίας, αλλά απέρριψε μια σύσταση για τον τερματισμό των διακρίσεων κατά των Baha'i της χώρας. Με την υπόσχεση να λάβει υπόψη τις συστάσεις για την εξάλειψη της εκτέλεσης των νεαρών παραβατών, οι ιρανικές αρχές αποκρύπτουν κυνικά υπάρχουσες υποχρεώσεις τους που απορρέουν από τη Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Τέλος, το Συμβούλιο των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη Γενεύη προέβη σε ανασκόπηση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στο Ιράν, όπου η

αντιπροσωπεία της χώρας αντέδρασε με μια σειρά συστάσεων που τους επιβάλλονται από άλλα κράτη μέλη του ΟΗΕ.